

**Ұлытау облысы
бойынша тексеру
комиссиясының төрағасы
А.К. Садықовқа**

Аудиторлық қорытынды

I. Кіріспе бөлім

1.1. Аудиторлық іс-шараның атауы: Жекелеген бағыттар бойынша бюджеттік бағдарламаларды іске асыру кезінде Жезқазған қаласының жергілікті бюджетінің бюджет қаражатын жоспарлау және пайдалану тиімділігінің мемлекеттік аудиті.

1.2. Мемлекеттік аудиттің мақсаты: Жезқазған қаласының жергілікті бюджеті қаражатын жоспарлау мен пайдаланудың тиімділігі, сондай-ақ жекелеген бағыттар бойынша бюджеттік бағдарламаларды іске асыру кезінде нәтижелерге қол жеткізу.

1.3. Мемлекеттік аудит объектілері:

- «Жезқазған қаласы әкімінің аппараты» ММ;
- «Жезқазған қаласының экономика және қаржы бөлімі» ММ;
- «Жезқазған қаласының жер қатынастары, сәулет және қала құрылысы бөлімі» ММ;
- «Жезқазған қаласының тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық бөлімі» ММ;

Үстеме тексеру: Жезқазған қаласының тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық бөлімі Жезқазған қаласы әкімдігінің «Мәдениет және демалыс парктөрін басқару» КМҚК.

- «Жезқазған қаласының құрылыс бөлімі» ММ.

1.4. Мемлекеттік аудитпен қамтылған кезең:

2024 жылғы 1 қаңтардан бастап 2025 жылғы 31 желтоқсанға дейін.

«Жезқазған қаласының құрылыс бөлімі» ММ бойынша мемлекеттік аудитпен 2025 жылғы 1 қаңтардан бастап 2026 жылғы 31 наурызға дейінгі кезең қамтылды, жекелеген Талдамалық рәсімдерді жүргізу кезінде 2018 жылдан бастап мәліметтер пайдаланылды.

Жезқазған қаласы әкімінің аппаратына келіп түскен өтініштерді талдау шеңберінде 2026 жылғы 5 мамырға дейінгі деректер пайдаланылды.

II. Негізгі (талдамалық) бөлім:

2.1. Аудит нысанасы бойынша жағдайдың қысқаша талдауы:

Жезқазған қаласы 1973 жылдан 1997 жылға дейін аттас облыстың облыс орталығы болды, кейін Қарағанды облысының бөлінуіне байланысты облыстық бағыныстағы қала мәртебесіне ие болды. Қазақстан Республикасы Президентінің 2022 жылғы 3 мамырдағы № 887 Жарлығымен Жезқазған қаласы жаңадан құрылған Ұлытау облысының орталығы болып белгіленді.

Қаланың жер аумағы 1,8 мың шаршы км.

Жезқазған қаласы Қазақстанның орталық бөлігінің шөлді-далалы аймағында, Кеңгір су қоймасының оң жағалауында орналасқан, 1954 жылғы 20 желтоқсанда құрылған.

Қаланың тұрақты әлеуметтік-экономикалық дамуы бюджет қаражатын сапалы жоспарлауға, инженерлік-коммуникациялық инфрақұрылымның жай-күйіне, тұрғын үй мен әлеуметтік нысандардың уақтылы салынуына, жер ресурстары мен коммуналдық мүлікті тиімді басқаруға, сондай-ақ жергілікті атқарушы органдардың өздеріне жүктелген функцияларды тиісті деңгейде орындауына тікелей байланысты.

Аудит жүргізілетін сала жергілікті атқарушы орган қызметінің негізгі бағыттарын қамтиды: қала әкімі мен әкімдігі қызметін ұйымдастырушылық-құқықтық қамтамасыз ету, экономикалық және бюджеттік жоспарлау, бюджеттің атқарылуы, коммуналдық меншікті басқару, жер қатынастарын реттеу, сәулет және қала құрылысы, тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық, абаттандыру, көгалдандыру, сондай-ақ құрылыс саласындағы бюджеттік инвестициялық жобаларды іске асыру.

2024–2025 жылдары Жезқазған қаласы әкімінің аппаратын қаржыландыру көлемі 1 454 940,0 мың теңгені, Жер қатынастары, сәулет және қала құрылысы бөлімін – 483 684,0 мың теңгені, Экономика және қаржы бөлімін – 9 332 248,0 мың теңгені, Тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық бөлімін – 17 846 495,0 мың теңгені, сондай-ақ Құрылыс бөлімін – 13 818 608,0 мың теңгені құрады.

Қарсы тексеру шеңберінде Жезқазған қаласының тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық бөлімі Жезқазған қаласы әкімдігінің «Мәдениет және демалыс парктерін басқару» КМҚК бөлінген, 035 «Елді мекендерді абаттандыру және көгалдандыру» бюджеттік бағдарламасы бойынша жалпы сомасы 1 058 846,0 мың теңгені құрайтын қаражат қамтылды.

Аудит жүргізілетін кезеңде жергілікті атқарушы органдар жылу, су құбыры және кәріз желілерін жөндеу және жаңғырту, газ тарату жүйесін дамыту, тұрғын үй мен инженерлік-коммуникациялық инфрақұрылымды салу, қоғамдық кеңістіктерді абаттандыру, балалар және спорт алаңдарын, сыртқы жарықтандыру объектілерін және контейнерлік жабдықтарды орнату бойынша іс-шараларды іске асырды.

Сонымен қатар, инженерлік инфрақұрылымның жекелеген түрлерінің тозу деңгейі жоғары күйінде қалып отыр. Қаладағы су құбыры желілерінің ұзындығы 297,864 км, су бұру желілерінің – 252,845 км, электр желілерінің – 1 081,2 км, олардың тозу деңгейі 50 пайызды құрайды, жылу желілерінің ұзындығы – 398 км.

Жылу желілерін реконструкциялау және жаңғырту жобаларын іске асыру олардың тозу деңгейін 60 пайыздан 57 пайызға дейін төмендетуге мүмкіндік берді. Алайда коммуналдық инфрақұрылымның жай-күйі бюджеттен қомақты қаражат бөлуді және инвестициялық жобаларды басқару сапасын арттыруды талап етуді жалғастыруда.

Қалада 4 саябақ және 17 алаң жұмыс істейді. 2024–2025 жылдары қоғамдық кеңістіктерді абаттандыру, балалар және спорт алаңдарын орнату, көгалдандыру, көшелер мен аулаларды жарықтандыру бойынша жұмыстар жүргізілді. Сонымен қатар аудит нәтижелері жекелеген іс-шаралардың тиісті жобалық, қаржылық-экономикалық және құқықтық негіздемесіз жүзеге асырылғанын көрсетті.

Осылайша, мемлекеттік аудит объектілерінің қызметі жалпы алғанда өздеріне жүктелген функцияларды іске асыруға және қаланың тыныс-тіршілігін қамтамасыз етуге бағытталды. Алайда бюджет қаражатын игерудің жоғары деңгейі барлық жағдайда сапалы жоспарлаумен, есептіліктің анықтығымен, тиісті қаржылық және техникалық бақылаумен және әлеуметтік-экономикалық нәтижелерге қол жеткізумен қатар жүрмеген.

2.2. Мемлекеттік аудиттің негізгі нәтижелері

- «Жезқазған қаласы әкімінің аппараты» ММ

Мемлекеттік аудитпен Жезқазған қаласының бес мемлекеттік мекемесінің қызметі қамтылып, республикалық және жергілікті бюджеттер қаражатының жалпы 42 935 975,0 мың теңге сомасындағы көлемі қамтылды.

Мемлекеттік аудит нәтижесінде «Жезқазған қаласы әкімінің аппараты» ММ қызметінің жалпы алғанда заңнамада жүктелген функциялар мен өкілеттіктерді орындауға бағытталғаны анықталды. Сонымен бірге бюджет процесін ұйымдастыру жекелеген жүйелі кемшіліктермен қатар жүріп, бюджет бағдарламаларын жоспарлау, бекіту және іске асыру кезінде бюджет заңнамасы талаптарының бұзылуынан көрініс тапты, бұл бюджет қаражатын басқару сапасына теріс әсер етті.

Әкім аппараты функцияларының орындалуын талдау нәтижесінде Ережеде көзделген 23 функцияның 13-і толық көлемде іске асырылатыны, алты функция бойынша мәліметтер тек 2025 жылға ұсынылғаны, үш функция бойынша сандық көрсеткіштер мен нәтижелердің құжаттамалық растамасы жоқ екені, ал бір функцияның ішінара іске асырылатыны анықталды.

Бюджеттік жоспарлауды талдау барысында 2024 және 2025 жылдарға арналған бюджеттік бағдарламалардың белгіленген мерзімдерді бұза отырып бекітілгені анықталды, бұл бюджет процесін реттейтін нормативтік құқықтық актілердің талаптарының сақталмағанын көрсетеді және жергілікті бюджет шығыстарын уақтылы жоспарлау сапасын төмендетеді.

Бюджеттік бағдарламаларды әзірлеу кезінде мақсаттар, түпкілікті нәтижелер, тікелей нәтиже көрсеткіштері және бюджет қаражаты есебінен қаржыландырылатын іс-шаралар арасында тиісті өзара байланыс қамтамасыз етілмеген. Бұған 006 «Төтенше жағдайлардың алдын алу және оларды жою» бюджеттік бағдарламасы айқын мысал болып табылады, ол бойынша 2025

жылға тікелей нәтиже көрсеткіштері мүлдем айқындалмаған, бұл бағдарлама мақсаттарына қол жеткізуді объективті бағалау мүмкіндігін болдырмады.

Бірқатар бюджеттік бағдарламалар бойынша іс жүзінде қол жеткізілген нәтижелердің бекітілген көрсеткіштерден едәуір ерекшеленетіні анықталды. Мәселен, 003 бюджеттік бағдарламасы бойынша 86 бірлік негізгі құралды сатып алу бекітілгеніне қарамастан, іс жүзінде күрделі жөндеудің сметалық құжаттамасын әзірлеуге, сондай-ақ бюджеттік бағдарламада көзделмеген планшеттер мен роутерлерді сатып алуға шығыстар жүргізілген, соның салдарынан бекітілген 13 көрсеткіштің тек 4-іне қол жеткізілген. Осыған ұқсас фактілер 005, 006 және 007 бюджеттік бағдарламалары бойынша да анықталды.

Мемлекеттік аудит барысында бюджеттік бағдарламаларды іске асыру туралы есептерде бекітілген бюджеттік бағдарламаларға сәйкес келмейтін көрсеткіштер қамтылғаны анықталды, соның салдарынан есептілік нәтижелерге қол жеткізудің нақты дәрежесін көрсетпейді және бюджет қаражатын пайдаланудың тиімділігін объективті бағалауға мүмкіндік бермейді. Аталған фактілер есептерді қалыптастыруға формальды көзқарастың және олардың дұрыстығына жүргізілетін ішкі бақылаудың жеткіліксіздігін көрсетеді.

2024 жылға арналған бюджеттік өтінімді қалыптастыру кезінде әкім аппараты бекітілген штат лимитімен салыстырғанда штат санының 2 бірлікке артық көрсетілуіне жол берген, бұл 8 485,0 мың теңге сомасында бюджет қаражатын негізсіз жоспарлауға алып келген. Аталған факт бюджет қаражатына қажеттілікті қалыптастыру кезінде есептеулердің жеткіліксіз негізделгенін көрсетеді және бюджеттік жоспарлаудың дұрыстығын төмендетеді.

Жергілікті бюджет қаражатының жекелеген шығыстары қала әкімінің аппаратының функциялары мен өкілеттіктерін іске асырумен тікелей байланысты болмай жүзеге асырылған. Мәселен, Амралина көшесі, 26 және Сәтбаев көшесі, 80 мекенжайларындағы әкімшілік ғимараттарға күрделі жөндеу жүргізуді қаржыландыру, жөндеу жұмыстары аяқталғаннан кейін олар басқа мемлекеттік органдарға берілуге тиіс болғанына қарамастан, бюджет жүйесінің тиімділік және нәтижелілік қағидаттарының сақталмағанын көрсетеді және 222 876,6 мың теңге сомасында бюджет қаражатының тиімсіз пайдаланылуына алып келген.

Күрделі жөндеу объектілерінде жүргізілген бақылау өлшемдері тапсырыс беруші мен техникалық қадағалау тарапынан нақты орындалған құрылыс-монтаждау жұмыстарының көлемдеріне бақылаудың жеткіліксіз екенін көрсетті. «Амралина көшесі, 26 мекенжайындағы әкімшілік ғимаратқа күрделі жөндеу жүргізу» объектісі бойынша орындалмаған жұмыс көлемдерінің есепке алынуы салдарынан орындалған жұмыстар құнының 2 782,3 мың теңгеге асыра көрсетілгені анықталды, бұл орындалған жұмыстарды қабылдаудың тиісінше жүзеге асырылмағанын көрсетеді.

«Сәтбаев көшесі, 80 мекенжайындағы әкімшілік ғимаратқа күрделі жөндеу жүргізу» объектісі бойынша шартты іске асыру кезінде де осындай бұзушылықтар анықталды, онда бақылау өлшемдерінің нәтижелері бойынша орындалмаған жұмыс көлемдерінің қабылдау актілеріне енгізілуі салдарынан

жұмыстар құнының 11 477,3 мың теңгеге асыра көрсетілгені анықталды. Аталған факт тапсырыс беруші тарапынан да, техникалық қадағалау тарапынан да атқарушылық құжаттаманың дұрыстығына және оның нақты орындалған жұмыстарға сәйкестігіне бақылаудың жеткіліксіздігін көрсетеді.

Екі нысан бойынша құрылыс-монтаждау жұмыстары құнының жалпы асыра көрсетілу сомасы 14 259,5 мың теңгені құрады, бұл құрылыс бақылауын және орындалған жұмыстардың нәтижелерін қабылдауды ұйымдастыруда кемшіліктердің бар екенін көрсетеді, сондай-ақ бюджет қаражатының негізсіз жұмсалыу тәуекелдерін туындатады.

Мемлекеттік аудит барысында Қазақстан Республикасының мемлекеттік сатып алу туралы заңнамасының бұзушылықтары анықталды. Атап айтқанда, тапсырыс беруші 2 шарт бойынша өнім берушілердің шарттық міндеттемелерді тиісінше орындамауына байланысты заңнамада көзделген тұрақсыздық айыбын өндіріп алу жөніндегі шараларды қабылдамаған, сондай-ақ мемлекеттік сатып алуға жосықсыз қатысушыларды сот тәртібімен тану жөнінде шаралар қабылдамаған, бұл 216,5 мың теңге сомасында бюджет шығындарына алып келген.

Мемлекеттік аудит барысында әкім аппаратында бухгалтерлік есепті тиісінше жүргізу және мемлекеттік мүліктің сақталуына ішкі бақылауды қамтамасыз ету жүзеге асырылмағаны анықталды. Мәселен, заңнама талаптарын бұза отырып, **2025 жылға** активтер мен міндеттемелерге міндетті түгендеу жүргізілмеген, түгендеу жүргізу туралы бұйрықтар шығарылмаған, түгендеу комиссиясы құрылмаған, ал түгендеу нәтижелері тиісті құжаттармен рәсімделмеген. Жыл сайынғы түгендеудің жүргізілмеуі бухгалтерлік есеп деректерінің бұрмалануы, мемлекеттік мүліктің жоғалуы және негізделмеген басқарушылық шешімдер қабылдау тәуекелдерін едәуір арттырады.

Мемлекеттік аудит барысында мемлекеттік мүліктің сақталуына жүргізілген аудит нәтижелері бойынша жалпы қалдық құны **11 129,7 мың теңге** болатын негізгі құралдардың тиімсіз пайдаланылғаны анықталды. Атап айтқанда, Жезқазған қаласы әкімінің аппаратының балансында есепте тұрған компьютерлер, ноутбуктер, жиһаздар және өзге де мүлік іс жүзінде Қазақстан Республикасы Мемлекеттік қызмет істері агенттігінің Ұлытау облысы бойынша департаменті» РММ-не, «Ұлытау облысы бойынша Мемлекеттік кірістер департаменті» РММ-не және «Қазақстан Республикасы Ұлттық қауіпсіздік комитетінің Ұлытау облысы бойынша департаменті» РММ-не өтеусіз пайдалануға берілген, бұл ретте мүліктің есептен шығарылуы және ауыстырылуы бойынша тиісті операциялар бухгалтерлік есепте көрсетілмеген.

Аудит барысында негізгі құралдарды есепке алу тәртібінің бұзылғаны да анықталды, атап айтқанда, Мекеменің бухгалтерлік балансында есепте тұрған жекелеген мүлік объектілерінде инвентарлық нөмірлердің болмауы, сондай-ақ жалпы қалдық құны **8 434,9 мың теңге** болатын МУПМ-300 мобильді әмбебап өрт сөндіру модулі мен жарықдиодты экранның «Талап ауылы әкімінің аппараты» ММ-не бастапқы құжаттарды рәсімдемей берілуі орын алған. Бұдан басқа, жалпы қалдық құны **2 491,0 мың теңге** болатын жекелеген негізгі

құралдар объектілерінің, оның ішінде серверлік жабдыққа арналған шкафтың, «Жұмыс уақытын бақылау» бағдарламалық жасақтамасының және жергілікті есептеу желісінің жабдығының есептен шығарылуы құжаттамалық түрде рәсімделмегені анықталды.

Мемлекеттік аудит барысында кадр саясатын жүзеге асыру және мемлекеттік қызметшілерге төленетін төлемдерді есептеу кезінде бұзушылықтар анықталды. Мәселен, ұйымдастыру-инспекторлық жұмыс бөлімінің бас маманына уақытша болмаған қызметкердің міндеттерін атқарғаны үшін лауазымдық айлықақысының 49 пайызы мөлшерінде қосымша ақы белгіленген. Сонымен бірге аудит барысында негізгі және уақытша атқарылатын лауазымдар бойынша лауазымдық нұсқаулықтардың бірдей екені анықталды, осыған байланысты аталған қосымша ақыны белгілеуге құқықтық негіздер болмаған. Нәтижесінде **231,6 мың теңге** сомасында негізсіз төлемдер жүргізілген.

Іссапар шығыстарын аудиттеу барысында бюджет қаражатын негізсіз пайдалану фактілері анықталды. Мәселен, екі мемлекеттік қызметші Президенттік жастар кадр резервіне іріктеудің үшінші кезеңіне қатысу үшін Астана қаласына қызметтік іссапарға жіберілген, бұл ретте бұйрықтарда мемлекеттік органның функцияларын орындауға байланысты нақты қызметтік негіздеме көрсетілмеген. Сонымен қатар, Президенттік жастар кадр резервінің ресми ақпаратына сәйкес, іріктеу кезеңдерінен өтуге байланысты шығыстар кандидаттардың өз қаражаты есебінен жүзеге асырылады. Осыған қарамастан, бюджет қаражаты есебінен жол жүру, тұру және тәуліктік шығыстардың жалпы **114,8 мың теңге** сомасы өтелген.

Мемлекеттік аудит нәтижелері Жезқазған қаласы әкімінің аппаратының мемлекеттік сатып алуды ұйымдастыруы мен жоспарлауында кемшіліктердің бар екенін көрсетті. 2025 жылғы 21 қаңтардағы №1 шарт негізінде ЖК «Айша» кәсіпкерлігімен қызметтік автокөліктің 5 бірлігіне техникалық қызмет көрсету, ағымдағы жөндеу және күтіп-ұстау бойынша қызметтер көрсетіліп, олар бойынша 12 672,2 мың теңге сомасында қызметтер қабылданып, ақы төленген. Осы шарттың қолданылу кезеңінде, 2025 жылғы 4 қарашада Мекеме дәл осы 5 бірлік автокөлікке ұқсас қызметтер көрсету үшін «SK_group partners» ЖШС-мен 3 459,4 мың теңге сомасына қосымша шарт жасасқан. Бұл ретте екінші шарттың техникалық ерекшелігінде қызметтерді 2026 жылға көрсету көзделген, ал шарттың қолданылу мерзімі 2025 жылғы 31 желтоқсанға дейін белгіленген.

Бұдан басқа, Әкім аппараты қызметтік автокөлікті пайдалануға тиісті ішкі бақылауды қамтамасыз етпеген. Бір көлік құралына айына 2 100 км-ден аспайтын жүріс лимиті белгіленгеніне қарамастан, Мекемеде жол парақтарын ресімдеу және жүргізу, қозғалыс бағыттары мен спидометр көрсеткіштерін тіркеу, нақты жүріс көлемін талдау, оны есептен шығарылған жанар-жағармай материалдарының көлемімен салыстыру және белгіленген лимиттердің сақталуын бақылау қамтамасыз етілмеген. Тиісті есептің болмауы қызметтік автокөліктердің нақты пайдаланылғанын, жанар-жағармай материалдары шығыстарының негізділігін және заттай нормалардың сақталуын анық растауға

мүмкіндік бермейді, бұл мемлекеттік мүлік пен бюджет қаражатын пайдалануға ішкі бақылауды ұйымдастыру деңгейінің жеткіліксіз екенін көрсетеді.

Аудит барысында шығыстарды қалыптастыру кезінде, кейіннен қалыптастырылған қаражатты қызметкерлерге сыйлықақы төлеуге бағыттауға байланысты бюджеттік жоспарлауда да елеулі кемшіліктер анықталды. Атап айтқанда, 159 «Өзге де қызметтер мен жұмыстар» ерекшелігі бойынша 2024 жылға арналған бюджеттік өтінімде 71 876,0 мың теңге қаражат көзделген, ал мемлекеттік сатып алудың жылдық жоспарына 34 606,6 мың теңге енгізілген, яғни 37 269,4 мың теңгеге кем. 2025 жылға бюджеттік өтінімде 41 357,0 мың теңге көзделген кезде, мемлекеттік сатып алу жоспарына 17 820,2 мың теңге енгізілген, ауытқу 23 536,8 мың теңгені құраған.

Нәтижесінде бастапқыда тауарлар мен қызметтерді сатып алуға жоспарланған жалпы сомасы 60 806,2 мың теңге бюджет қаражатының тиісті сатып алу қажеттілігімен іс жүзінде расталмағаны анықталды. Бұл бюджеттік өтінімдердің жеткілікті дәрежеде негізделмегенін, жекелеген шығыстар бойынша жоспарлы қажеттіліктің асыра көрсетілгенін және босатылған қаражаттың мемлекеттік сатып алу нәтижелері бойынша үнем ретінде қалыптасқаны расталмай, сыйлықақы төлеу мақсаттарына пайдаланылғанын көрсетеді. Аталған жағдай бюджеттік жоспарлаудың сапасын және бюджет қаражатын пайдаланудың негізділігін төмендетеді.

Анықталған бұзушылықтардың жиынтығы ішкі бақылау жүйесінің жеткіліксіз тиімділігін көрсетеді. Бұл бюджет қаражатын жоспарлауға, бюджеттік бағдарламалардың көрсеткіштерін қалыптастыруға, есептіліктің анықтығына, құрылыс бақылауын ұйымдастыруға және орындалған жұмыстарды қабылдауға тиісті бақылаудың болмауынан көрінеді.

Жалпы алғанда, мемлекеттік аудит нәтижелері «Жезқазған қаласы әкімінің аппараты» ММ қызметі өзіне жүктелген функциялар мен өкілеттіктердің орындалуын қамтамасыз ететінін көрсетеді. Алайда анықталған бұзушылықтар мен кемшіліктер бюджеттік жоспарлау жүйесін жетілдіру, бюджеттік бағдарламалар мен есептілікті әзірлеу сапасын арттыру, бюджет қаражатын пайдалануға бақылауды күшейту, сондай-ақ күрделі салымдарды іске асыру кезінде құрылыс бақылауын ұйымдастыру қажеттігін көрсетеді. Бұл бюджет ресурстарын басқару тиімділігін арттыруға және кейінгі кезеңдерде ұқсас бұзушылықтардың туындау тәуекелдерін барынша азайтуға мүмкіндік береді.

«Жезқазған қаласының экономика және қаржы бөлімі» ММ.

Бюджеттік бағдарламаларды іске асыруға бағытталған бюджет қаражатын пайдаланудың тиімділігі жеткіліксіз деп бағаланады. 2024 жылы Бөлімнің бюджеттік бағдарламаларын қаржыландыру көлемі 4 241 869,0 мың теңгені, 2025 жылы – 5 090 379,0 мың теңгені құрады. Бюджеттік бағдарламалардың басым бөлігі бойынша қаражатты игеру деңгейінің жоғары болғанына қарамастан, аудит барысында кассалық атқару барлық жағдайда жоспарланған нәтижелерге қол жеткізумен және олардың орындалуының есептілікте анық көрсетілуімен қатар жүрмегені анықталды.

Мәселен, 001 бюджеттік бағдарламасы бойынша 2024 жылы 108 692,4 мың теңге, яғни жоспардың 99,98 пайызы игерілгеніне қарамастан, есептілікте тікелей нәтиженің 8 көрсеткішінің тек 2-уіне қол жеткізілгені көрсетілген, ал қалған 6 көрсеткіштің орындалуы туралы мәліметтер болмаған. 003 бюджеттік бағдарламасы бойынша қаражаттың 99,99 пайызы игерілген кезде тікелей нәтиженің 4 көрсеткішінің 2-уіне іс жүзінде қол жеткізілген, алайда есептілікте олардың 100 пайызға орындалғаны көрсетілген.

2025 жылы 001 бюджеттік бағдарламасы бойынша қаражаттың 96,3 пайызы игеріліп, тікелей нәтиженің 8 көрсеткішінің 6-уына, яғни 75,0 пайызына қол жеткізілген. Жасалған жалдау шарттарының саны және Жезқазған қаласын 2050 жылға дейін дамыту стратегиясын әзірлеу бойынша көрсеткіштерге қол жеткізілмеген.

2024–2025 жылдары жергілікті атқарушы органның резервінен «Жезқазған қаласының тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық бөлімі» ММ-нің өтінішхаттары негізінде шығыстардың күтпеген сипатын және оларды шұғыл қаржыландыру қажеттілігін жеткілікті құжаттамалық растаусыз 1 167 797,0 мың теңге бөлінген. Осыған байланысты 1 167 797,0 мың теңге сомасында резерв қаражатын пайдалану тиімсіз жоспарлау ретінде бағаланды.

Бөлімнің міндеттерін, функциялары мен өкілеттіктерін іске асыру нәтижелілігі жалпы алғанда оң бағаланады, алайда жоспарлау, мониторинг және ішкі бақылау сапасына қатысты жекелеген кемшіліктер бар. Ережеге сәйкес Бөлімге экономикалық және бюджеттік жоспарлау, бюджеттің атқарылуы, әлеуметтік-экономикалық дамуға мониторинг жүргізу, коммуналдық меншікті басқару және мемлекеттік сатып алуды үйлестіру салаларында 45 функция жүктелген. Аудит барысында олардың жалпы санының 44,4 пайызын, яғни 20 функция іріктеп талданды. Талдау нәтижелері бойынша барлық 20 функцияның іс жүзінде іске асырылатыны анықталды: мемлекеттік жоспарлау жүйесінің құжаттарын әзірлеу және мониторингілеу, бюджеттік комиссияның қызметін ұйымдастыру, бюджеттік өтінімдерді қарау, бюджет жобасын және оған енгізілетін өзгерістерді әзірлеу, бюджеттік инвестициялық жобаларға мониторинг жүргізу, коммуналдық мүлікті басқару және квазимемлекеттік сектор субъектілерінің қызметін талдау қамтамасыз етіледі.

Квазимемлекеттік сектор субъектілерінің қызмет нәтижелілігі жеткіліксіз деп бағаланады. Қаржылық нәтижелерді талдау «Жылумен және сумен жабдықтау кәсіпорны» АҚ-ның 2024 жылдың қорытындысы бойынша 1 101 562,0 мың теңге мөлшерінде теріс қаржылық нәтиже алғанын көрсетті. Кәсіпорынның кредиторлық берешегі 3 126 465,0 мың теңгеден 3 486 622,0 мың теңгеге дейін, яғни 11,5 пайызға ұлғайған, бұл оның қаржылық тұрақтылығының нашарлағанын көрсетеді. «Дидар» ЖШС 56,0 мың теңге мөлшерінде шамалы пайда алған, бұл ретте бірқатар коммуналдық кәсіпорындарда қаржылық нәтиже нөлге тең болған.

«Жезқазған қаласының жер қатынастары, сәулет және қала құрылысы бөлімі» ММ.

Мемлекеттік аудит нәтижелері бойынша «Жезқазған қаласының жер қатынастары, сәулет және қала құрылысы бөлімі» ММ жалпы алғанда жер қатынастары, сәулет және қала құрылысы салаларында өзіне жүктелген функциялардың іске асырылуын қамтамасыз ететіні анықталды. Сонымен қатар аудит барысында жекелеген әкімшілік рәсімдерді ұйымдастыруда, жер қатынастары саласында бақылауды жүзеге асыруда және бюджет қаражатын жоспарлауда жүйелі кемшіліктер анықталды.

Жер сауда-саттықтарын (*конкурстарды, аукциондарды*) өткізуді ұйымдастыру функциясының іске асырылуын талдау барысында Қазақстан Республикасының Жер кодексі және уақытша өтеулі жер пайдалану құқығын беру жөніндегі конкурстарды ұйымдастыру және өткізу қағидалары талаптарының көптеген бұзушылықтары анықталды. 2025 жылы жер комиссиясының құрамының белгіленген мерзімдерді бұза отырып және тақ сан талабын сақтамай бекітілгені анықталды, бұл заңнама талаптарына сәйкес келмейді.

Бұдан басқа, Бөлім 2025 жылы конкурсқа шығарылуға жататын жер учаскелерінің тізбелерін қалыптастыруды, келісуді және бекітуді қамтамасыз етпеген, сондай-ақ жергілікті атқарушы органның интернет-ресурстарында жекелеген конкурстарды өткізу туралы хабарландыруларды (*2024 жылғы 23 желтоқсанда, 2025 жылғы 22 шілдеде және 14 қазанда*) орналастыруды қамтамасыз етпеген. Аталған фактілер жер учаскелерін беру рәсімдерінің ашықтығы мен жариялылығын шектейді.

Конкурстық құжаттамаға жүргізілген талдау барысында конкурстардың қорытындыларын шығару хаттамаларында қатысушылардың өтінімдерін қарау туралы мәліметтердің толық көрсетілмегені, өтінімдерді қабылдамаудың уәжді себептері немесе жеңімпаздарды айқындаудың негіздемелері болмағаны анықталды (*2024 жылғы 10-11 шілдедегі және 23 желтоқсандағы, 2025 жылғы 22 шілдедегі және 14 қазандағы хаттамалар*).

Сондай-ақ конкурсты ұйымдастыру қағидаларында көзделген жол берілетін ең жоғары мәндерден жекелеген жағдайларда едәуір асып кеткен конкурстық балдардың дұрыс есептелмеген фактілері анықталды (*2024 жылғы 11 шілдедегі және 23 желтоқсандағы хаттамалар*).

Конкурстарға заңнама талаптарына сәйкес келмейтін өтінімдер мен конкурстық ұсыныстардың қатысуға жіберілген фактілері ерекше назар аударуды қажет етеді. Мәселен, бірқатар жағдайларда 2024–2025 жылдардағы конкурстық ұсыныстарда жалдау шартын жасасу, шаруашылықшілік жерге орналастыру жобасын игеру, ауыл шаруашылығы инфрақұрылымын дамыту және жерлерді ұтымды пайдалану талаптарын сақтау жөніндегі міндеттемелер қамтылмаған. Аталған кемшіліктердің болуына қарамастан, мұндай өтінімдер қабылданбаған және конкурстық рәсімдерге қатысқан.

Бұдан басқа, конкурстық ұсыныстарды қарау кезінде формальды тәсіл қолданылған болуы мүмкін екендігін көрсететін фактілер анықталды. Атап айтқанда, жекелеген қатысушылар бойынша бизнес-жоспарлардың мәтіндік және құрылымдық тұрғыдан сәйкес келетіні, оның ішінде құжаттарда басқа конкурсқа қатысушының деректеріне тікелей сілтеме жасалғаны анықталды,

бұл конкурстық материалдардың бір тұлға тарапынан әзірленген белгілерін көрсетеді. Құжаттардың дербес әзірленбегенін көрсететін айқын белгілердің болуына қарамастан, өтінімдер конкурстарға қатысуға жіберілген (*№3 лотқа қатысушылар*).

Аудит барысында жер комиссиясының отырыстарына қатысқан комиссия мүшелерінің барлығы бірдей оның хаттамалық шешімдеріне бірнеше рет қол қоймағаны да анықталды (*комиссияның 2024 жылғы 10–11 шілдедегі және 23 желтоқсандағы, 2025 жылғы 22 шілдедегі және 14 қазандағы хаттамалық шешімдері*).

Жер учаскелерін жалдау шарттарын жасасу және олардың талаптарының орындалуын бақылау функциясын іске асыру кезінде Бөлім жалға алушылардың шарт талаптарын сақтауына тиісті бақылауды қамтамасыз етпеген. Жалға алушылардың жалдау мерзімін ұзарту туралы уақтылы өтініш беру бөлігіндегі шарт талаптарын сақтамағанына қарамастан, 9 жер учаскесін жалдау шарты бойынша уақытша өтеулі жер пайдалану құқығының ұзартылғаны анықталды.

Бұдан басқа, бес жер учаскесі бойынша жаңа жалдау шарттары алдыңғы шарттардың қолданылу мерзімі аяқталғаннан кейін едәуір уақыт өткен соң жасалған. Жер учаскелерінің қолданыстағы шарттарсыз пайдаланылған кезеңінің ұзақтығы 19-дан 248 күнтізбелік күнге дейін болған. Аталған фактілер жер-құқықтық қатынастарды ресімдеу бойынша шаралардың уақтылы қабылданбағанын көрсетеді.

Бөлімнің Ережесінде көзделген функциялардың іске асырылуына жүргізілген талдау жекелеген функциялардың іс жүзінде орындалмайтынын, толық көлемде іске асырылмайтынын не басқа ұйымдар жүзеге асыратынын көрсетті. Мәселен, елді мекендер аумақтарының жер-шаруашылық орналастыру жобаларын әзірлеу, ауыл шаруашылығы мақсатындағы жер учаскелерінің паспорттарын беру және жер-кадастрлық жоспарларды бекіту функцияларын іс жүзінде «Азаматтарға арналған үкімет» мемлекеттік корпорациясы» КЕАҚ жүзеге асырады. Сонымен бірге Ережеде көзделген жекелеген функциялардың іске асырылғанын растайтын құжаттар жоқ немесе олар іс жүзінде орындалмайды.

Аталған фактілер Бөлімнің қолданыстағы Ережесі мен іс жүзінде іске асырылатын өкілеттіктері арасында сәйкессіздіктердің бар екенін көрсетеді, бұл мемлекеттік органдар мен ұйымдар арасында функциялардың қайталану тәуекелдерін туындатады, сондай-ақ Бөлім қызметінің тиімділігін объективті бағалауды қиындатады.

Бюджеттік жоспарлау бөлігінде бюджеттік бағдарламаларды қалыптастыру және орындау процесін ұйымдастыруға байланысты кемшіліктер анықталды. 2025 жылға арналған бюджеттік бағдарламалар белгіленген мерзімді бұза отырып бекітілген.

Бұдан басқа, 006 «Жергілікті бюджет қаражаты есебінен елді мекендердің жер-шаруашылық орналастырылуы» бюджеттік бағдарламасы бойынша бекіту және кейіннен нақтылау кезінде түпкілікті нәтиже көрсеткіштері болмаған, бұл

бюджет қаражатын пайдаланудың тиімділігін және бюджеттік бағдарлама мақсаттарына қол жеткізу дәрежесін толық бағалауға мүмкіндік бермейді.

Аталған бюджеттік бағдарламаның орындалуын талдау қаржыландыру көлемінің нәтижелілік көрсеткіштерін тиісті түрде қайта қарамастан бірнеше рет өзгертілгенін көрсетті. Мәселен, 2024 жылы бағдарламаны қаржыландыру көлемі 3 000,0 мың теңгеден 12 879,0 мың теңгеге дейін ұлғайтылған, кейіннен бұрын бекітілген көрсеткіштер сақтала отырып, 8 967,0 мың теңгеге қысқартылған. Осындай жағдай 2025 жылы да анықталды, бұл ретте қаржыландыру көлемі екі еседен астам ұлғайтылып, кейіннен көрсеткіштердің бір бөлігі сақталған және олардың біреуіне қол жеткізілмеген жағдайда қайта қысқартылған.

Сондай-ақ бюджеттік бағдарламаларды іске асыру туралы есептерді жасау кезінде Бөлім бюджеттік бағдарламаның соңғы редакциясында бекітілген көрсеткіштерге сәйкес келмейтін жоспарлы көрсеткіштерді көрсеткені анықталды. Нәтижесінде есептілік бекітілген және іс жүзінде қол жеткізілген нәтижелер арасында анық салыстыруды қамтамасыз етпеген.

«Жезқазған қаласының тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық бөлімі» ММ.

«Жезқазған қаласының тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық бөлімі» ММ жалпы алғанда инженерлік инфрақұрылымды күтіп-ұстау және дамыту, абаттандыру, санитария, сыртқы жарықтандыру және объектілерді жылу беру маусымына дайындау салаларындағы негізгі функциялардың іске асырылуын қамтамасыз еткен. Оң нәтижелер жылу, су құбыры және кәріз желілерін жөндеу, газ тарату инфрақұрылысын салу, балалар алаңдарын, контейнерлік жабдықтарды және жарықтандыру объектілерін орнату, сондай-ақ 667 көппәтерлі тұрғын үй мен әлеуметтік сала объектілерін күзгі-қысқы кезеңге дайындау арқылы расталады. Сонымен бірге функциялардың орындалуы негізінен орындалған шаруашылық жұмыстардың көлемдерімен расталған, ал бақылау, талдау, тарифтік және нормашығармашылық қызметтің нәтижелері жеткіліксіз ашылған. Атап айтқанда, коммуналдық қалдықтардың жинақталу нормаларын, оларды жинау, әкету, қайта өңдеу және көму тарифтерін, сондай-ақ жүйеге қатысушылар арасында тарифті бөлу тәртібін әзірлеу функциялары бойынша есептеулер, ұсыныстар жобалары, хат-хабарлар және оларды қарау нәтижелері келтірілместен тек жалпы мәліметтер ұсынылған. Осыған байланысты Бөлім өкілеттіктерін іске асырудың толықтығы мен нәтижелілігі ішінара деп бағаланады.

Бөлімнің жекелеген бақылау өкілеттіктерінің нәтижелілігінің жеткіліксіздігі жұмыстарды қабылдау және олардың ақысын төлеу кезінде анықталған бұзушылықтармен расталады. Мәселен, 10 жоба бойынша бақылау өлшемдерінің нәтижелері жұмыстар құнының асыра көрсетілгенін анықтады, оның ішінде әуежай жолы бойымен қоршау орнату бойынша – 9 704,7 мың теңгеге, спорт алаңдарын орнату бойынша – 16 294,0 мың теңгеге, балалар алаңдарын орнатумен аулаларды абаттандыру бойынша – тиісінше 10 805,7 мың теңгеге, 13 906,4 мың теңгеге және 22 122,5 мың теңгеге. Аталған фактілер

Бөлімнің тапсырыс беруші ретінде орындалған жұмыстардың нақты көлемі мен сапасына, сондай-ақ техникалық қадағалаудың қызметіне тиісті бақылау жүргізбегенін көрсетеді.

Мемлекеттік аудиттің «тиімділік» базалық көрсеткіші бойынша бюджет қаражатын пайдаланудың жоғары деңгейі бюджеттік бағдарламалардың басым бөлігі бойынша барлық жағдайда тиісті жоспарлаумен, қабылданған шешімдердің заңдылығымен және расталған қоғамдық пайдалы нәтижеге қол жеткізумен қатар жүрмегені анықталды. Мәселен, 003 бюджеттік бағдарламасы есебінен 292 979,9 мың теңге сомасына техника сатып алынып, ол «Жылу және сумен жабдықтау кәсіпорны» АҚ-ға акцияларды төлеу есебіне беру рәсімделместен, жарғылық капиталды ұлғайтусыз және мемлекет тарапынан оған тең бағалы акциялар пакетін алусыз берілген. Осылайша, бюджет қаражаты мемлекет үлесінің тиісті ұлғаюынсыз акционерлік қоғамды мүліктік қамтамасыз етуге пайдаланылған.

Қаражатты пайдаланудың тиімсіздігі жергілікті атқарушы органның резервінен шығыстардың күтпеген сипаты мен оларды шұғыл қаржыландыру қажеттілігі құжаттамалық тұрғыдан расталмаған жағдайда 1 167 797,0 мың теңге бөлінуімен де расталады.

Бұдан басқа, абаттандыру және балалар мен спорт алаңдарын орнату бойынша жекелеген жобалар жалпы сомасы 1 227 082,7 мың теңгеге жобалау құжаттамасын әзірлеусіз іске асырылған, оның ішінде:

- Жезқазған қаласында балалар алаңдарын орната отырып, аулаларды абаттандыру – жалпы 299 040,0 мың теңге сомасына;

- Жезқазған қаласында, Ұлытау облысында балалар алаңдарын орната отырып, аулаларды абаттандыру (Абай-49, Алашахана-4, 6, Алашахана-16, Алашахана-20, Алашахана-27, Алашахана-28, Байқоңыров-110, Байқоңыров-123А, Гагарин-11, Гагарин-76, Ғарышкерлер-21А, Ғарышкерлер-24, Ғарышкерлер-25А, Ғарышкерлер-33, Жәлиля-4) – жалпы 297 000,0 мың теңге сомасына;

- Жезқазған қаласында спорт алаңдарын орнату – жалпы 401 385,6 мың теңге сомасына;

- Жезқазған қаласында (15 аула) балалар алаңдарын орната отырып, аулаларды абаттандыру – жалпы 229 657,1 мың теңге сомасына.

«Жезқазған қаласының тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық бөлімі» ММ 2024 жылға арналған 016 және 035 бюджеттік бағдарламалары бойынша жалпы 12 100,0 мың теңге сомасында бюджеттік өтінімдерді қалыптастыру кезінде ұсынылған мәліметтердің толықтығы мен анықтығын қамтамасыз етпеген, оның ішінде:

- 2024 жылға арналған 035 бюджеттік бағдарлама бойынша «Жезқазған қаласының мәдениет және демалыс саябақтары басқармасы» КМҚК ғимаратын жалға алуға 3 600,0 мың теңге сомасында;

- 2024 жылға арналған 016 бюджеттік бағдарлама бойынша «Су құбыры және су бұру жүйесінің жұмыс істеуін қамтамасыз ету» іс-шарасы шеңберінде Қорғанбай ауылына су жеткізу қызметтеріне 8 500,0 мың теңге сомасында.

Тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық бөлімі мен «Ұлытаукұрылыс» ЖШС арасында 2024 жылғы 22 мамырда 035 бюджеттік бағдарламасы бойынша Қорғанбай ауылына су жеткізу қызметтерін көрсетуге 25 990,0 мың теңге сомасына шарт жасалған. Сонымен бірге аудит барысында тиісті бюджеттік өтінімді қалыптастыру кезінде бюджет қаражатына қажеттіліктің негізділігі мен көлемін растайтын құжаттар, оның ішінде коммерциялық ұсыныстар, көрсетілетін қызметтердің құнын есептеу және өзге де растайтын материалдар болмағаны анықталды.

Бұдан басқа, су жеткізу қызметтерін қаржыландыру 035 бюджеттік бағдарламасы есебінен жүзеге асырылған, ал бастапқыда аталған шығыстар 016 «Сумен жабдықтау және су бұру жүйесінің жұмыс істеуін қамтамасыз ету» бюджеттік бағдарламасы бойынша көзделген, оның ассигнованиелері кейіннен толық көлемде қысқартылған.

Бұл ретте елді мекендердің сумен жабдықтау және су бұру жүйелерін пайдалану қағидаларына сәйкес су жеткізу сумен жабдықтау және су бұру объектілерін энергиямен жабдықтаудың авариялық ажыратылуы немесе тиісті жүйелердегі авариялар салдарынан сумен жабдықтау толық тоқтаған кезде көрсетілетін қызметті беруші қолданатын, су беруді штаттық режимде қалпына келтіргенге дейінгі уақытша шара болып табылады. Алайда аудитке мұндай мән-жайлардың болғанын растайтын құжаттар ұсынылмаған, бұл аталған қызметтерді бюджет қаражаты есебінен қаржыландыру үшін құжаттамалық расталған негіздердің болмағанын көрсетеді.

Бөлім «Ел-Мұраты» ҚБ-мен тротуарды ағымдағы жөндеу бойынша бастапқы құны 12 844,8 мың теңге болатын шарт жасасқан. Қосымша келісім арқылы шарттың сомасы 3 211,1 мың теңгеге ұлғайтылып, 16 055,9 мың теңгеге жеткізілген. Бұл ретте қосымша келісімнің техникалық ерекшелігі негізгі шарттың талаптарымен толық сәйкес келеді және жұмыстар көлемінің ұлғаюын не жұмыс түрлерінің өзгеруін көздемейді, бұл шарт құнын ұлғайтудың құжаттамалық расталған негіздемесі болмағанын көрсетеді.

Бөлімнің 2025 жылы жасасқан шарттарына жүргізілген талдау барысында 7 шарт бойынша шарттық міндеттемелердің бастапқы жалпы сомасы 157 632,9 мың теңгені құрағаны анықталды. Кейіннен қосымша келісімдер жасасу арқылы аталған шарттардың жалпы құны 229 780,6 мың теңгеге дейін, яғни бастапқы құнмен салыстырғанда 72 147,7 мың теңгеге (45,8 пайызға) ұлғайтылған. Осылайша, шарттық міндеттемелердің бастапқы көлемінің жартысына жуығы шарттарды орындау барысында, негізінен тиісті мемлекеттік сатып алулар бойынша қалыптасқан үнем шегінде сатып алынатын тауарларға, жұмыстар мен көрсетілетін қызметтерге қажеттілік көлемінің ұлғаюына байланысты шарттар сомасын арттыру есебінен қосымша қалыптастырылған.

Бөлім тарапынан екі қызметкерге лауазымдарды қоса атқарғаны үшін жалпы 6 265,7 мың теңге сомасында жалақыны негізсіз есептеу және артық төлеу фактілеріне жол берілген.

Бөлім қызметкерлеріне сыйлықақы төлемдерін артық есептеу және төлеу фактілеріне жол берген, соның нәтижесінде жалпы 1 121,7 мың теңге

сомасында өтеуге жататын қаражаттың артық төленуі қалыптасқан, оның ішінде 2024 жылы – 276,1 мың теңге, 2025 жылы – 845,5 мың теңге.

Бөлім 2025 жылдың 3-тоқсаны үшін электрондық түрде ұсынылған салық есептілігінің жасалу анықтығын қамтамасыз етпеген. Бұл жеке табыс салығы және әлеуметтік салық бойынша салық декларацияларында (200.00-нысан) салық сомаларының жалпы 1 178,4 мың теңгеге төмендетіліп көрсетілуіне байланысты, оның ішінде:

- әлеуметтік салық – 543,8 мың теңге;
- жеке табыс салығы – 634,6 мың теңге.

Салық сомаларының төмендетіліп көрсетілуі салдарынан Бөлімнің салық төлеушінің жеке шотында оң сальдо қалыптасқан.

Жоғарыда көрсетілген фактілер жекелеген шығыстардың жеткілікті экономикалық, техникалық және құқықтық негіздемесіз жоспарланғанын және жүзеге асырылғанын көрсетеді.

2024 жылы тікелей нәтиже көрсеткіштерінің басым бөлігі формалды түрде орындалған. Аппаратты күтіп-ұстау, техника мен жабдықтарды сатып алу, жылу желілерін жөндеу, санитариялық тазалық, абаттандыру, жарықтандыру және газ тарату жүйесін дамыту бойынша көрсеткіштер толық көлемде орындалған. Сонымен бірге 034 бюджеттік бағдарламасы бойынша екі тікелей нәтиже көрсеткішінің біреуіне ғана қол жеткізілген: тегі жоқ 8 адамды жерлеу жоспарланған кезде іс жүзінде 7 адам жерленген, ал 79 га аумақта жерлеу орындарын күтіп-ұстау көрсеткіші орындалған. Тікелей нәтижелерге қол жеткізу деңгейі 50 пайызды ғана құрағанына қарамастан, «қолайлы санитариялық-эпидемиологиялық жағдайды қамтамасыз ету – 100 пайыз» түпкілікті нәтиже көрсеткіші толық орындалған ретінде көрсетілген, бұл тікелей және түпкілікті нәтижелер арасында объективті өзара байланыстың болмағанын көрсетеді. 025 бюджеттік бағдарламасы бойынша саябақтар мен скверлердегі жарықтандыруды күтіп-ұстау жөніндегі жұмыстардың жоспарлы және нақты мәндері мүлдем көрсетілмеген.

Бұдан басқа, 2024 жылға арналған 003, 005, 015, 025, 026 және 032 бюджеттік бағдарламаларында түпкілікті нәтижелер көзделмеген. Нәтижесінде қомақты көлемдегі бюджет қаражаты игерілгеніне қарамастан, қандай сапалық немесе әлеуметтік-экономикалық әсерге қол жеткізілгенін анықтау мүмкін емес. Мәселен, 026 бюджеттік бағдарламасы бойынша 375 802,6 мың теңге игеріліп, 8,279 км жылу желісі жөнделген, алайда апаттылықты, жылу шығындарын немесе желілердің тозу деңгейін төмендету бойынша түпкілікті нәтиже көрсеткіші айқындалмаған. 003 бюджеттік бағдарламасы бойынша 308 809,9 мың теңге игеріліп, техника мен жабдықтар сатып алынған, алайда оларды пайдаланудың түпкілікті нәтижесі айқындалмаған.

2025 жылы тікелей нәтиже көрсеткіштерінің нәтижелілігі бюджеттік бағдарламалар бойынша едәуір ерекшеленді. 001, 015, 026, 029, 030 және 034 бюджеттік бағдарламаларының көрсеткіштері толық көлемде орындалған. Сонымен қатар, 003 бюджеттік бағдарламасы бойынша жоспарланған 10 көрсеткіштің 5-уіне, яғни 50 пайызына қол жеткізілген; планшет,

термопринтер, стилус, сорғы агрегаты және жаңа жылдық шырша сатып алынбаған. 025 бюджеттік бағдарламасы бойынша 4 көрсеткіштің 2-уіне, яғни 50 пайызына қол жеткізілген, бұл ретте 35 270,0 мың теңге игерілмеген. 035 бюджеттік бағдарламасы бойынша бекітілген 12 көрсеткіштің 6-уына, яғни 50 пайызына қол жеткізілген. Бұл ретте есептілікке қайта бекітілген бюджеттік бағдарламада болмаған іс-шаралар енгізілген. 038 бюджеттік бағдарламасы бойынша газ тарату желілерінің 31,673 км құрылысы жоспарланған, ал есептілікте 12 900,0 км көрсетілген, бұл жоспарланған көлемге де, нақты орындалған көлемге де сәйкес келмейді және көрсеткішке қол жеткізуді анық бағалау мүмкіндігін болдырмайды. 016 бюджеттік бағдарламасы бойынша есептілік көрсеткіштері де қайта бекітілген бюджеттік бағдарламаға сәйкес келмейді.

***Жезқазған қаласының тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық бөлімі
Жезқазған қаласы әкімдігінің «Мәдениет және демалыс парктерін басқару»
коммуналдық мемлекеттік қазыналық кәсіпорны***

Жүргізілген қарсы тексеру нәтижелері бойынша «Мәдениет және демалыс саябақтары басқармасы» КМҚК қызметінің басқаруды ұйымдастыруда, жоспарлауда, шарттық жұмысты жүргізуде және мемлекеттік сатып алуды жүзеге асыруда жүйелі кемшіліктер болған жағдайда жүргізілгені анықталды. Анықталған бұзушылықтар тиісті ішкі бақылау жүйесінің, сондай-ақ Жезқазған қаласы әкімдігінің тарапынан тиісті бақылаудың болмағанын көрсетеді.

Кәсіпорын өз қызметін тиісті нормативтік реттеуді қамтамасыз етпеген. Қолданыстағы Жарғының редакциясында бір мезгілде коммуналдық мемлекеттік қазыналық кәсіпорынға да, шаруашылық жүргізу құқығындағы мемлекеттік кәсіпорынға да тән бір-бірін жоққа шығаратын ережелер қамтылған, бұл кәсіпорын мүлкін басқару, қаржы-шаруашылық қызметті жүзеге асыру және кәсіпорынның өкілеттіктерін іске асыру мәселелерінде құқықтық айқынсыздық туындатады.

Кәсіпорынның квазимемлекеттік сектор субъектісінің стратегиялық және қаржылық жоспарлауының негізгі құжаты болып табылатын Даму жоспары болмаған жағдайда қызметін жүзеге асырғаны анықталды. Жоспарлаудың болмауы кәсіпорын қызметінің мақсаттары, қаржыландыру көлемдері және күтілетін нәтижелер арасындағы өзара байланысты қамтамасыз етпеген, бұл 035 015 «Елді мекендерді абаттандыру және көгалдандыру» бюджеттік бағдарламасы бойынша жалпы сомасы 1 058 846,0 мың теңге бюджет қаражатының тиімсіз пайдаланылуына әкеп соққан, оның ішінде 2024 жылы – 368 188,0 мың теңге, 2025 жылы – 690 658,0 мың теңге.

Аудит барысында азаматтық-құқықтық шарттарды ресімдеу кезінде бұзушылықтар анықталды. Екі азаматтық-құқықтық шартта (2024 жылғы 2 қыркүйектегі №21, 2025 жылғы 1 ақпандағы №29) көрсетілетін қызметтердің құны және тараптардың қаржылық міндеттемелерінің жалпы сомасы туралы міндетті талаптар болмаған, бұл ретте аталған шарттар бойынша жалпы 5 000,0 мың теңге сомасында ақы төленген. Аталған фактілер қабылданған

міндеттемелерді тиісті құжаттамалық растаусыз шығыстарды жүзеге асыру тәуекелдерін туындатады және бюджет қаражатын пайдаланудың ашықтығын төмендетеді.

Мемлекеттік сатып алуды ұйымдастыруда кемшіліктер анықталды. Кәсіпорын мемлекеттік сатып алудың жылдық жоспарын веб-порталда орналастыру мерзімдерін бұзуға жол берген.

Бұдан басқа, Кәсіпорын 4 өнім берушіден жалпы 272,0 мың теңге сомасында шарттық тұрақсыздық айыбын өндіріп алуды қамтамасыз етпеген, бұл мемлекеттік сатып алу шарттарының талаптарын бұзу салдарынан келтірілген залалды толық өтеуді қамтамасыз етпеген және кәсіпорынның мүліктік мүдделерін қорғауды қамтамасыз етпеген.

2024–2025 жылдары Кәсіпорын жеке тұлғалармен жалпы сомасы 149 761,7 мың теңге болатын 40 азаматтық-құқықтық шарт жасасқан. Шарттардың едәуір бөлігі Кәсіпорынның жарғылық қызметіне тікелей қатысты мердігерлік жұмыстарды орындауды көздеген: субұрқақтарды, сорғы станциялары мен суару желілерін жөндеу және оларға қызмет көрсету, саябақтар мен скверлерді күтіп-ұстау, ескерткіштерді, жарықтандыру және қоршауларды жөндеу, монтаждау, демонтаждау, дәнекерлеу және өзге де жөндеу-қалпына келтіру жұмыстарын орындау. Бұл ретте жекелеген шарттар ақылы қызмет көрсету шарттары ретінде ресімделген, алайда іс жүзінде олардың мазмұны бойынша мердігерлік шарттың белгілері болған.

Шарттар ең жүйелі түрде бір тұлғалармен жасалған: Кошкимбаев Н.К. – 5 шарт (12,5%), Серикбай А.Б. – 4 шарт (10,0%), Макишев М.К. – 3 шарт, Пионеров Ж.К. – 3 шарт, Жолымов Е.К. – 3 шарт, Ескалиев К.Ш. – 3 шарт. Осылайша, Кәсіпорынның өз функцияларында көзделген жұмыстардың едәуір көлемі іс жүзінде шарттық негізде тартылған жеке тұлғалармен орындалған.

Жалпы азаматтық-құқықтық шарттар көлемінде аталған жұмыстар негізінен жеке тұлғалармен мемлекеттік сатып алудың бәсекелестік рәсімдерін қолданбай, шарттарды тікелей жасасу арқылы сатып алынған. Жекелеген жағдайларда біртекті жұмыстарды бірнеше шартқа бөліп жасасу белгілері анықталды. Демек, Кәсіпорынның жарғылық функцияларында тиісті жұмыс түрлері көзделгеніне қарамастан, оларды бөгде жеке тұлғалармен азаматтық-құқықтық шарттар жасасу арқылы тұрақты түрде орындау практикасы қалыптасқан, бұл кадрлық және сатып алуды жоспарлаудағы кемшіліктерді, сондай-ақ сатып алу қызметін тиісінше ұйымдастырмауды көрсетеді.

«Жезқазған қаласының құрылыс бөлімі» ММ

Мемлекеттік аудит барысында Бөлімнің ең елеулі проблемасы бюджет қаражатын жоспарлау сапасының төмендігі болып табылды. 2025 жыл ішінде инвестициялық жобалардың басым бөлігі бойынша бірнеше рет нақтылау, қайта бөлу және кейіннен бұрын көзделген ассигнованиелерді алып тастау жүзеге асырылған. Тиімсіз жоспарланған қаражаттың жалпы көлемі 2 461 431,0 мың теңгені құрады, оның ішінде 1 737 447,0 мың теңге – жергілікті бюджет қаражаты, 723 984,0 мың теңге – облыстық бюджеттен берілетін трансферттер.

Бюджеттік бағдарламаларды қолданысын тоқтатқан нормативтік құқықтық актілерді қолдана отырып жасаған, сондай-ақ бюджеттік бағдарламаларды іске асыру туралы есептерде көрсетілген түпкілікті нәтижелердің бюджеттік бағдарламаларда бекітілген көрсеткіштерге сәйкес келмеген фактілері анықталды.

Бөлім мемлекеттік сатып алу туралы заңнаманы бұзуға жол берген, бұл сатып алудың жылдық жоспарына белгіленген шектеулерден асыра отырып бірнеше рет өзгерістер енгізуден, міндеттемелерді орындау мерзімдерін бұзған өнім берушілерді жосықсыз деп тану бойынша шаралар қабылдамаудан, сондай-ақ 67,2 мың теңге сомасында тұрақсыздық айыбын өндіріп алмаудан көрінді.

Аудит барысында бюджет қаражатының негізсіз жұмсалған фактілері анықталды, оның ішінде:

- 256,4 мың теңге сомасында сыйлықақыларды артық төлеу;
- растайтын құжаттарсыз іссапар шығыстарын өтеу.

«Жезқазған қаласының шаруашылық-ауыз су тазарту құрылыстарын реконструкциялау, 3-кезек. 2-түзету» жобасын іске асыру кезінде елеулі қаржылық бұзушылықтар анықталды. Объект бойынша бұзушылықтардың жалпы сомасы 836 888,5 мың теңгені құрады. *Анықтама үшін. Олардың қатарында бұрын төленген аванстың орындалған жұмыстар көлемімен толық өтелуіне дейін жоба бойынша аванс төлеу, кепілдік резервін ұстап қалмау, сондай-ақ құрылыс-монтаждау жұмыстарының асыра көрсетілген көлемдерін төлемге енгізу фактілері бар.*

Осыған ұқсас тәсіл Алашахан көшесі, 34Л мекенжайындағы тұрғын үй құрылысы бойынша шартта да анықталды. Өткен жылдардағы өтелмеген алғытөлем (*аванстар*) болғанына қарамастан, мердігер ұйымдарға қайтадан алғытөлем аударылған. Қайта алғытөлем беру және бұрын өтелмеген алғытөлемнің жалпы сомасы 227 876,9 мың теңгені құрады.

«Жезқазған қаласының Батыс ауданының жаңа шағынауданына кәріз желілерін, магистральдық су құбырын, магистральдық жылу желісін салу» бойынша 3 жобаны іске асыру барысында инженерлік желілердің өту жолдарының өзгеруіне байланысты жобалау-сметалық құжаттаманы түзету қажеттілігі туындаған. Бұл өзгерістер Батыс ауданының егжей-тегжейлі жоспарлау жобасына (*Жезқазған қаласының Бас жоспарына*) өзгерістер енгізілуіне байланысты болған, онда әлеуметтік инфрақұрылым объектілерін орналастыру көзделген. Сонымен қатар жобаланатын желілердің өзге объектілердің құрылысына бұрын берілген жер учаскелерімен қиылысуы анықталған. Нәтижесінде жобалау-сметалық құжаттаманы түзету барысында үш жобаның жалпы сметалық құны 909 547,0 мың теңгеге (*8 562 940,0 мың теңгеден 9 472 487,0 мың теңгеге дейін*) ұлғайған.

Құрылыс жүргізудің нормативтік мерзімдерінің асып кеткені 10 құрылыс объектісі бойынша анықталды. Бұдан басқа, бюджеттік бағдарламалардың көрсеткіштеріне қол жеткізілмеуі нәтижесінде 1 237 638,9 мың теңге сомасындағы бюджет қаражаты жоспарланған нәтижелерге қол жеткізуді қамтамасыз етпеген, бұл бюджет жүйесінің нәтижелілік және тиімділік қағидаттарының бұзылғанын көрсетеді.

Жүргізілген талдау барысында Жезқазған қаласында бірқатар бюджеттік инвестициялық жобалардың ведомстводан тыс сараптаманың қорытындыларында белгіленген құрылыстың нормативтік ұзақтығынан едәуір асып кетумен іске асырылып жатқаны анықталды. Мәселен, «Жезқазған қаласының қалаішілік су құбыры желілерін реконструкциялау, 1-кезек» жобасы бойынша нормативтік құрылыс мерзімі 8,5 ай болған кезде құрылыс жұмыстары 7 жылдан астам уақыт бойы жалғасуда. 2-кезек бойынша да осыған ұқсас нормативтік мерзім белгіленгеніне қарамастан, құрылыс 8 жылдан астам уақытқа созылған. 3-кезек бойынша нормативтік мерзім 9 ай болған кезде құрылыс жұмыстары 8 жылдан астам уақыт бойы жүргізілуде. «Жезқазған қаласының шаруашылық-ауыз су тазарту құрылыстарын реконструкциялау, 2-кезек» жобасы бойынша нормативтік мерзім 16 ай болған кезде жұмыстар 3 жылдан астам уақыт бойы жалғасуда, ал 3-кезек бойынша нормативтік мерзім 24 ай болғанына қарамастан, жұмыстар 5 жылдан астам уақытқа созылған.

Анықталған бұзушылықтар мен бюджет қаражатын жоспарлау, инвестициялық жобаларды іске асыру, мемлекеттік сатып алу және қаржылық бақылау салаларындағы кемшіліктерге қарамастан, жалпы алғанда «Жезқазған қаласының құрылыс бөлімі» ММ құрылыс, бюджеттік инвестициялық жобаларды іске асыру, инженерлік-коммуникациялық инфрақұрылымды дамыту және тұрғын үй құрылысы салаларында өзіне жүктелген функциялар мен өкілеттіктердің орындалуын қамтамасыз еткен.

Сонымен бірге аудит нәтижелері жобаларды жоспарлау мен басқаруды ұйымдастыруда жүйелі кемшіліктердің бар екенін көрсетті. Олар бюджеттік бағдарламаларға жиі түзетулер енгізуден, жобаларды іске асыру мерзімдерін ауыстырудан, жобалау-сметалық құжаттаманы түзетуден, шарттарды әкімшілендіру кезінде бұзушылықтарға жол беруден және бюджет қаражатын пайдалануға бақылаудың жеткіліксіздігінен көрінді. Анықталған бұзушылықтар бюджет қаражатын пайдаланудың тиімділігіне, жоспарланған нәтижелерге қол жеткізуге және жекелеген инвестициялық жобаларды уақтылы іске асыруға теріс әсер еткен.

Мемлекеттік аудит нәтижелері бойынша жалпы көлемі 42 935 975,0 мың теңге бюджет қаражатын қамту кезінде 1 186 348,2 мың теңге сомасында қаржылық бұзушылықтар анықталды, оның ішінде бюджетке өтелуге жататын сомасы – 107 323,2 мың теңге және жұмыстарды орындау жолымен қалпына келтірілуге жататын сомасы – 1 079 025,0 мың теңге. Бұдан басқа, жалпы сомасы 7 828 865,9 мың теңге бюджет қаражатын тиімсіз жоспарлау және пайдалану фактілері, 40 819,6 мың теңге сомасында бюджет шығындары, 54 рәсімдік бұзушылық, сондай-ақ 4 жүйелі кемшілік анықталды.

Әкімшілік құқық бұзушылық белгілері бар бұзушылықтар 4 объектіде (55 факті) анықталды. Лауазымды тұлғаларды әкімшілік жауапкершілікке тарту мәселесін қарау үшін материалдар Ұлытау облысы бойынша Ішкі мемлекеттік аудит департаментіне, сондай-ақ «Ұлытау облысының Мемлекеттік сәулет-құрылыс бақылауы» ММ-не жолданды.

2.3. Мемлекеттік аудит объектілері қызметінің әлеуметтік-экономикалық дамуына әсерін бағалау (өңірлік және (немесе) елдік бөліністе):

2025 жылғы Жезқазған қаласының әлеуметтік-экономикалық көрсеткіштерін талдау нәтижелері бойынша жекелеген бағыттарда құндық көрсеткіштердің өсуі байқалғанымен, физикалық көлем индексінің 100%-ға жетпегені анықталды. Бұл өндіріс көлемдерінің нақты өсімі болмағанын көрсетеді. Атап айтқанда, өнеркәсіп өнімдерінің жалпы көлемі 926 984,3 млн теңгеден 1 164 528,0 млн теңгеге дейін, яғни 25,6%-ға өскен, алайда физикалық көлем индексі (ФКИ) 98,9%-ды құрады. Осыған ұқсас жағдай химия өнеркәсібінде де байқалады: өндіріс көлемі 13 769,7 млн теңгеден 15 659,5 млн теңгеге дейін (113,7%) өскенімен, ФКИ 92,9%-ды құрады. Аталған фактілер өсімнің негізінен өндірістің физикалық көлемінің ұлғаюы есебінен емес, баға факторының әсерінен қамтамасыз етілгенін көрсетеді.

Сонымен қатар көрсеткіштердің бір мезгілде төмендеуі және физикалық көлем индексінің (ФКИ) 100%-ға жетпеуі байқалатын бағыттар да анықталды, бұл экономикалық белсенділіктің нақты төмендегенін көрсетеді. Атап айтқанда, тау-кен өнеркәсібіндегі өнім көлемі 875,5 млн теңгеден 293,1 млн теңгеге дейін (33,5%) төмендеген, бұл ретте ФКИ 72,1%-ды құрады. Негізгі капиталға салынған инвестициялар 102 187 млн теңгеден 84 065,8 млн теңгеге дейін (82,2%) қысқарып, ФКИ 75,3%-ды құрады. Сондай-ақ құрылыс саласында (98,3%-ға дейін, ФКИ – 98,3%), тұрғын үйді пайдалануға беру көрсеткішінде (95,9%, ФКИ – 95,9%) және өсімдік шаруашылығында (93,1%, ФКИ – 99,2%) төмендеу байқалады. Жалпы алғанда, бұл инвестициялық, құрылыс және шикізат салаларында жағымсыз үрдістердің қалыптасып отырғанын, сондай-ақ экономиканың нақты дамуынан гөрі инфляциялық өсімнің басым екенін көрсетеді.

Сонымен қатар мемлекеттік қолдау шаралары қабылданып отырғанына қарамастан, еңбек нарығындағы жағдай нашарлап отыр: тіркелген жұмыссыздық деңгейі 13,7%-ға өскен. Бұл ретте жұмысқа орналастыру көрсеткіші 59,8%-ға, қоғамдық жұмыстарға қатысу 52%-ға, ал кәсіптік оқытуға қатысу 47,4%-ға төмендеген. Бұл іске асырылып жатқан жұмыспен қамту шараларының тиімділігінің төмендегенін көрсетеді.

Демографиялық ахуал көші-қон сальдосының теріс мәнімен сипатталады. 2026 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша келгендер мен кеткендер арасындағы айырма –979 адамды құрады, бұл ретте 5 234 адам келген, ал 6 213 адам кеткен.

Әлеуметтік салаға ерекше назар аударған жөн, өйткені бұл бағытта әркелкі динамика байқалады. Денсаулық сақтау саласында жалпы өлім-жітім көрсеткішінің 10,1%-ға және нәресте өлімінің 22,9%-ға төмендегеніне қарамастан, туу деңгейі 13,7%-ға қысқарған, бұл демографиялық жағдайдың нашарлағанын көрсетеді. Білім беру саласында білім алушылар контингентінің өсуі және мектепке дейінгі тәрбиемен қамтудың екі есеге жуық артуы байқалады, бұл инфрақұрылымды одан әрі дамытуды талап етеді. Сонымен

қатар құқықтық тәртіп саласында қылмыстың жалпы деңгейі 4,4%-ға төмендегеніне қарамастан, ауыр қылмыстардың ашылу деңгейі төмен күйінде қалып отыр (11,8–25%).

Жалпы алғанда, Жезқазған қаласының әлеуметтік-экономикалық дамуы бірқатар негізгі құндық көрсеткіштер бойынша номиналды оң динамикамен сипатталғанымен, экономиканың нақты жағдайы елеулі теңгерімсіздіктердің бар екенін көрсетеді. Бұл жекелеген салаларда физикалық көлем индексінің қажетті деңгейге жетпеуінен көрінеді. Жалпы жиынтықта аталған жағдай басқарушылық шешімдердің тиімділігін арттыру, жоспарлау сапасын жақсарту және мемлекеттік бағдарламалардың іске асырылуын бақылауды күшейту қажеттігін көрсетеді. Бұл ретте экономиканың баға өсіміне емес, нақты өсуін қамтамасыз етуге басымдық берілуі тиіс.

2021–2025 жылдарға арналған Ұлытау облысының даму жоспарының Жезқазған қаласына қатысты бөлігінің іске асырылуына жүргізілген талдау 2025 жылға екі бағыт бойынша 7 мақсат, 13 міндет, 15 нысаналы индикатор және 45 нәтиже көрсеткіші, сондай-ақ «ТДМ-ды іске асыру» бағыты бойынша 3 нысаналы индикатор көзделгенін көрсетті. Жыл қорытындысы бойынша 15 нысаналы индикатордың 3-іне, немесе 20,0%-ына қол жеткізілген, 2 индикатор, немесе 13,3%-ы орындалмаған. Бұл ретте 10 индикатор, немесе 66,7%-ы бойынша статистикалық есептілікті ұсыну мерзімдеріне байланысты қорытынды деректер қалыптастырылмаған. 45 нәтиже көрсеткішінің 23-іне, немесе 51,1%-ына қол жеткізілген, 6 көрсеткіш, немесе 13,3%-ы орындалмаған. 9 көрсеткіш, немесе 20,0%-ы бойынша әкімшілік деректер тек облыс бөлінісінде қалыптастырылған, ал тағы 7 көрсеткіш, немесе 15,6%-ы бойынша 2025 жылға арналған статистикалық деректер жоқ. Осылайша, нақты бағалау 15 нысаналы индикатордың тек 5-еуі және 45 нәтиже көрсеткішінің 29-ы бойынша ғана мүмкін болып отыр. Бұл қала деңгейінде Жоспардың орындалуына кешенді баға беру мүмкіндігін шектейді.

Оң динамика негізінен әлеуметтік салада және инфрақұрылымды дамыту бағытында байқалады. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытумен балаларды қамту, мектепке дейінгі ұйымдардың сапа критерийлеріне сәйкестігі, сондай-ақ апатты мектептердің үлесі бойынша нысаналы индикаторларға қол жеткізілді. Денсаулық сақтау, білім беру, жұмыспен қамту және инфрақұрылымның жекелеген бағыттарын сипаттайтын 23 нәтиже көрсеткіші орындалды. Олардың қатарында нәресте өлімінің және жекелеген аурулармен сырқаттанушылық деңгейінің төмендеуі, мектептерді пәндік кабинеттермен және интернетпен қамтамасыз ету, азаматтарды жұмыспен қамту, автомобиль жолдарының жай-күйін жақсарту, халықты сумен жабдықтауды қамтамасыз ету, электр және жылу желілерінің тозу деңгейін төмендету, газбен жабдықтауды және төтенше жағдайлар инфрақұрылымын дамыту көрсеткіштері бар.

Сонымен қатар қаланың әлеуметтік-экономикалық дамуы үшін маңызды бірқатар көрсеткіштерге қол жеткізу қамтамасыз етілмеген. Негізгі капиталға салынған инвестициялар көлемі жоспардағы 114,3 млрд теңгенің орнына 84,0 млрд теңгені, немесе 73,5%-ды құрады. Бұл 2025 жылы алдыңғы кезеңмен

салыстырмалы ірі инвестициялық жобалардың болмауына байланысты. Инклюзивті білім беруге жағдай жасау көрсеткішіне де қол жеткізілмеген. Денсаулық сақтау саласында қан айналымы жүйесі ауруларынан болатын өлім-жітім деңгейі жоспардағы 188,05 көрсеткіштің орнына 244,06-ны құрады, онкологиялық ауруларды ерте диагностикалаудың үлесі жоспардағы 88,6%-ға қарсы 46,84%-ды, міндетті әлеуметтік медициналық сақтандыру (МӘМС) жүйесімен халықты қамту деңгейі жоспардағы 24,8%-ға қарсы 23,8%-ды құрады. Халықтың дене шынықтыру және спортпен қамтылу деңгейі жоспардағы 37,4%-ға қарсы 37,2%-ды құрады. Бұған «Намыс» спорт кешенінің уақытылы пайдалануға берілмеуі себеп болды. Тұрғын үйді пайдалануға беру көлемі жоспардағы 61,5 мың шаршы метрдің орнына 57,2 мың шаршы метрді құрады. Бұл жобалау-сметалық құжаттаманың түзетілуіне және жобаларды іске асыру мерзімдерінің кейінге шегерілуіне байланысты. Сондай-ақ қатты тұрмыстық қалдықтарды қайта өңдеу көрсеткішіне де қол жеткізілмеген, бұған жұмыс істеп тұрған қайта өңдеу нысандарының болмауы себеп болды.

2025 жылы Жезқазған қаласында облыстың даму жоспарын іске асыру нысаналы көрсеткіштерге ішінара қол жеткізумен сипатталады. Бұл ретте ең жоғары нәтижелер әлеуметтік салада және инфрақұрылым бағытында байқалды.

Сонымен қатар бірқатар негізгі индикаторларға қол жеткізілмеуі ірі инвестициялық жобаларға тәуелділікке, денсаулық сақтау саласындағы кемшіліктерге, инфрақұрылымдық нысандарды іске асыру мерзімдерінің сақталмауына, сондай-ақ статистикалық деректер базасының шектеулілігіне байланысты болды.

2023–2025 жылдары ұзақ мерзімді іске асыру циклі бар жекелеген нысандарға қомақты қаражат бағытталғанымен, 2025 жылдың қорытындысы бойынша олар аяқталмаған күйінде қалып отыр. **Бұл іске асыру мерзімдерінің ұзартылуына, жобалар құнының қымбаттауына және әлеуметтік-экономикалық әсердің кейінге шегерілуіне байланысты тәуекелдерді туындатады.**

2025 жылы іске асырылған 26 бюджеттік инвестициялық жобаның ішінде құрылыс жұмыстарының аяқталғаны және объектілердің пайдалануға берілгені 6 объекті бойынша құжаттамалық түрде расталған. Сонымен қатар инвестициялық жобалардың едәуір бөлігі есепті кезеңде аяқталмаған және 2026 жылы іске асырылуын жалғастыруда.

Осылайша, 2025 жылы Жезқазған қаласында Даму жоспарын іске асыру көзделген нәтижелерге ішінара қол жеткізумен сипатталады. Білім беру саласында, денсаулық сақтаудың жекелеген бағыттарында және инфрақұрылымды дамытуда оң нәтижелер болғанымен, инвестициялық белсенділік, денсаулық сақтау, тұрғын үй құрылысы, спорт және қалдықтарды қайта өңдеу салаларындағы бірқатар негізгі көрсеткіштердің орындалуы қамтамасыз етілмеген. Сонымен қатар 10 нысаналы индикатор және 16 нәтиже көрсеткіші, яғни көзделген көрсеткіштердің едәуір бөлігі бойынша қорытынды деректердің болмауы қалалық деңгейде Жоспарды іске асырудың нәтижелілігін

толық бағалауға мүмкіндік бермейді. Бұл мониторинг жүйесін, ведомствоаралық өзара іс-қимылды, сондай-ақ статистикалық және әкімшілік есептілікті қалыптастыру тетіктерін жетілдіру қажеттігін көрсетеді.

III. Қорытынды бөлік

3.1. Мемлекеттік аудит барысында қабылданған шаралар:

«Жезқазған қаласының құрылыс бөлімі» ММ

- 2026 жылғы 25 мамырдағы және 28 сәуірдегі түбіртектермен жалпы 286,7 мың теңге сомасында негізсіз есептеліп, төленген сыйақы және іссапар шығыстары бюджет кірісіне аударылды;

- 2026 жылғы наурыз және маусым айларындағы орындалған жұмыстар актілерімен жалпы сомасы 438 076,1 мың теңгені құрайтын, төлемі нөлге тең жұмыстар қалпына келтірілді.

«Жезқазған қаласының тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық бөлімі» ММ

- 2026 жылғы маусым және шілде айларындағы түбіртектермен негізсіз есептеліп, төленген сыйлықақы жалпы сомасы 1 121,6 мың теңге мөлшерінде бюджет кірісіне аударылды;

- 2026 жылғы 24 шілдедегі № 348 төлем тапсырмасымен орындалмаған жұмыстар үшін 4 972,5 мың теңге сомасы бюджетке аударылды.

3.2. Мемлекеттік аудит нәтижелері бойынша тұжырымдар:

1. Жалпы алғанда, мемлекеттік аудит объектілері өздеріне жүктелген негізгі функциялар мен өкілеттіктердің орындалуын қамтамасыз етеді, алайда олардың қызметі бюджеттік жоспарлау, ішкі бақылау, мемлекеттік сатып алу, активтерді басқару және инвестициялық жобаларды іске асыру салаларындағы жүйелі кемшіліктермен қатар жүреді. Жалпы сомасы 42 935 975,0 мың теңге бюджет қаражатын қамту кезінде 1 186 348,2 мың теңге сомасында қаржылық бұзушылықтар анықталды, оның ішінде бюджетке өтелуге жататын сомасы – 107 323,2 мың теңге және жұмыстарды орындау жолымен қалпына келтірілуге жататын сомасы – 1 079 025,0 мың теңге. Бұдан басқа, жалпы сомасы 7 828 865,9 мың теңге бюджет қаражатын тиімсіз жоспарлау және пайдалану фактілері, 40 819,6 мың теңге сомасында бюджет шығындары, 54 рәсімдік бұзушылық, сондай-ақ 4 жүйелі кемшілік анықталды.

2. Бюджеттік жоспарлау мен есептіліктің сапасы көзделген нәтижелерге қол жеткізуді толық көлемде қамтамасыз етпейді. Бюджеттік бағдарламалардың уақтылы бекітілмеуі, қаржыландыру көлемдері мен нәтиже көрсеткіштері арасындағы өзара байланыстың болмауы, бөлінген қаражаттарды бірнеше рет қайта бөлу, түпкілікті көрсеткіштердің болмауы, сондай-ақ есептілік деректерінің бекітілген бюджеттік бағдарламаларға сәйкес келмеуі анықталды. Аталған кемшіліктер әкім аппаратына, жер қатынастары, тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық және құрылыс бөлімдеріне тән.

3. Әкім аппаратында жекелеген функцияларды іске асыру және ішкі бақылау жүйесі жеткілікті деңгейде ұйымдастырылмаған. Көзделген 23 функцияның 13-інің толық көлемде іске асырылғаны расталды, 6 функция бойынша мәліметтер тек 2025 жылға ұсынылған, 3 функция бойынша сандық

көрсеткіштер мен құжаттамалық растау жоқ, 1 функция ішінара іске асырылуда. Сонымен қатар, мемлекеттік мүлікті есепке алу және оның сақталуына қатысты бұзушылықтар, міндетті түгендеудің жүргізілмеуі, сондай-ақ қалдық құны 11 129,7 мың теңге болатын негізгі құралдардың тиімсіз пайдаланылуы анықталды.

4. Жекелеген бюджеттік шығыстар мен мемлекеттік сатып алулардың негізділігіне жеткілікті бақылау қамтамасыз етілмеген. Әкім аппараты мемлекеттік сатып алу нәтижелері бойынша үнемнің қалыптасқаны расталмаған жағдайда жоспарлы қажеттілікті 60 806,2 мың теңгеге асыра көрсеткен, сондай-ақ бастапқы шарттың қолданылу мерзімі ішінде сол 5 бірлік автокөлікке қызмет көрсету бойынша қайта шарт жасасқан.

5. Экономика және қаржы бөлімі негізгі функцияларды іске асыру барысында бюджеттік жоспарлау сапасына және жергілікті атқарушы орган резервінің пайдаланылуына жеткілікті бақылауды қамтамасыз етпеген. 2024–2025 жылдары жергілікті атқарушы орган резервінен шығыстардың күтпеген сипатта болғанын және оларды шұғыл қаржыландыру қажеттілігін жеткілікті растамай, 1 167 797,0 мың теңге қаржыландырылған. Сонымен қатар, бюджеттік бағдарламалар көрсеткіштерінің іс жүзінде орындалуы мен есептілікте көрсетілген мәліметтер арасында алшақтықтар анықталды.

6. Квазимемлекеттік сектордың жекелеген субъектілерінің қаржылық нәтижелілігі жеткіліксіз деңгейде қалып отыр. Атап айтқанда, «Жылумен жабдықтау кәсіпорны» АҚ 2024 жылдың қорытындысы бойынша 1 101 562,0 мың теңге мөлшерінде залал шеккен, бұл ретте кредиторлық берешек 3 126 465,0 мың теңгеден 3 486 622,0 мың теңгеге дейін, яғни 11,5%-ға ұлғайған, бұл кәсіпорынның қаржылық жағдайының нашарлағанын көрсетеді.

7. Жер қатынастары саласында әкімшілік рәсімдердің тиісті ашықтығы мен бақылауы қамтамасыз етілмеген. Жер комиссиясын қалыптастыру және оның жұмысын ұйымдастыру кезінде бұзушылықтар, жер учаскелерінің бекітілген тізбелерінің және конкурстар туралы жекелеген хабарландырулардың болмауы, конкурстық құжаттамадағы кемшіліктер, жекелеген өтінімдерді негізсіз конкурсқа жіберу және балдарды есептеу кезіндегі қателер анықталды. 5 жер учаскесі бойынша қолданыстағы жалдау шарттарынсыз пайдалану кезеңі 19-дан 248 күнтізбелік күнге дейінгі мерзімді құрады. Сонымен қатар, Бөлімнің жекелеген функциялары іс жүзінде басқа ұйымдармен орындалады не құжаттамалық түрде расталмаған.

8. Тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық бөлімінің қызметінде бюджет қаражатын игерудің жоғары деңгейі барлық жағдайда шығыстардың жеткілікті негізділігімен және өлшенетін нәтижеге қол жеткізумен қатар жүрмеген. Құны 292 979,9 мың теңге болатын техника «ПТВС» АҚ-ға жарғылық капиталды және мемлекеттік қатысу үлесін ұлғайтпай берілген, 1 227 082,7 мың теңге сомасындағы абаттандыру жобалары қажетті жобалық құжаттамасыз іске асырылған, сондай-ақ жекелеген шығыстар тиісті есептеулер мен растайтын материалдарсыз жоспарланған.

9. Тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық бөлімінің тапсырыс беруші ретінде құрылыс және абаттандыру жұмыстарының нақты орындалған көлемдері мен сапасына бақылауы жеткіліксіз. Абаттандыру объектілері бойынша бақылау өлшемдері барысында жұмыстар көлемінің асыра көрсетілгені анықталды, бұл ретте техникалық қадағалау қызметінде кемшіліктер орын алған. Қосымша 6 265,7 мың теңге сомасында еңбекақының, 1 121,7 мың теңге сомасында сыйлықақылардың артық төленуі, сондай-ақ 1 178,4 мың теңге сомасында салық есептілігінің дәйексіздігі анықталды.

10. Жезқазған қаласының тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық бөлімі Жезқазған қаласы әкімдігінің «Мәдениет және демалыс парктарын басқару» КМҚК тиісті стратегиялық, кадрлық және сатып алуды жоспарлау жүйесі болмаған жағдайда қызметін жүзеге асырған. Кәсіпорын Даму жоспарынсыз жұмыс істеген, соның салдарынан жалпы сомасы 1 058 846,0 мың теңге болатын 035 бюджеттік бағдарламасы бойынша қаражаттың пайдаланылуы белгіленген мақсаттармен және күтілетін нәтижелермен байланыстырылмаған. 2024–2025 жылдары жеке тұлғалармен жалпы сомасы 149 761,7 мың теңгеге 40 азаматтық-құқықтық сипаттағы шарт жасалған, олардың едәуір бөлігі Кәсіпорынның жарғылық функцияларына тікелей жататын жұмыстарды орындауды көздеген және негізінен бәсекелестік сатып алу рәсімдерін жүргізбестен жасалған.

11. Құрылыс бөлімінің негізгі проблемасы бюджеттен қаржыландырылатын инвестициялық жобаларды жоспарлау мен басқару сапасының жеткіліксіздігі болып табылады. Тиімсіз жоспарланған қаражат көлемі 3 696 069,9 мың теңгені құрады. Батыс ауданының инженерлік инфрақұрылымының үш жобасына жобалық шешімдердің өзгеруіне және желілердің бұрын берілген жер учаскелерімен қиылысуына байланысты түзетулер енгізілуі сметалық құнның 909 547,0 мың теңгеге ұлғаюына алып келген.

12. Құрылыс шарттарын тиісті деңгейде әкімшілендіру және жобаларды іске асыру мерзімдерінің сақталуы қамтамасыз етілмеген. Шаруашылық-ауыз су тазарту құрылыстарын реконструкциялау объектісі бойынша 836 888,5 мың теңге сомасында қаржылық бұзушылықтар анықталды, тұрғын үй құрылысы бойынша қайталама және өтелмеген аванстық төлемдер 227 876,9 мың теңгені құраған.

13. 10 объекті бойынша құрылыстың нормативтік ұзақтығы асып кеткен, ал 1 237 638,9 мың теңге сомасындағы бюджет қаражаты жоспарланған көрсеткіштерге қол жеткізуді қамтамасыз етпеген. Жекелеген жобалар бойынша нормативтік құрылыс ұзақтығы 8,5–24 ай болғанына қарамастан, олар 3–8 жылдан астам уақыт бойы іске асырылуда, бұл инвестициялық жобалардың мерзімдері мен нәтижелерін басқарудағы жүйелі кемшіліктерді көрсетеді.

14. Тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық бөлімі шарттарды орындау барысында жасалған шарттардың құнын ұлғайтуға жол береді, бұл жұмыстардың, тауарлар мен көрсетілетін қызметтердің көлеміне қажеттілікті бастапқы жоспарлаудың жеткілікті негізделмегенін көрсетеді. Мәселен,

талданған 7 шарт бойынша олардың бастапқы жалпы құны 72 147,7 мың теңгеге, яғни 45,8 пайызға ұлғайтылған.

3.3. Мемлекеттік аудит нәтижелері бойынша ұсынымдар мен тапсырмалар:

1. Жезқазған қаласының жергілікті бюджетіндегі бюджет қаражатын жекелеген бағыттар бойынша бюджет бағдарламаларын іске асыру кезінде жоспарлау және пайдалану тиімділігіне жүргізілген мемлекеттік аудиттің қорытындыларын Тексеру комиссиясының отырысында қарау.

2. Жезқазған қаласының әкіміне аудит нәтижелерін қарастырып, **2026 жылғы 18 қыркүйекке дейін** Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен анықталған бюджет және өзге де Қазақстан Республикасының заңнамасын бұзушылықтарға жол берген аудит объектілерінің бірінші басшыларының тәртіптік жауапкершілігі мәселесін қарау ұсынылады.

3. «Жезқазған қаласы әкімі аппараты» мемлекеттік мекемесінің басшысына:

3.1) **2026 жылғы 18 қыркүйекке** дейінгі мерзімде мемлекеттік аудит нәтижелерін және Қазақстан Республикасының бюджет және өзге де заңнамасын бұзуға жол берген әкім аппараты лауазымды адамдарының тәртіптік жауаптылығы туралы мәселені қарау;

3.2) **2026 жылғы 1 қазанға** дейінгі мерзімде «Амралина көшесі, 26 мекенжайында орналасқан әкімшілік ғимаратқа күрделі жөндеу жүргізу» объектісі бойынша «ЭлектроСервис-Кереку» ЖШС-нің жұмыстарды қалпына келтіру арқылы жалпы сомасы 2 782,3 мың теңге мөлшеріндегі қаржылық бұзушылықтарды жоюды қамтамасыз ету;

3.3) **2026 жылғы 1 қазанға** дейінгі мерзімде «Сәтбаев көшесі, 80 мекенжайында орналасқан әкімшілік ғимаратқа күрделі жөндеу жүргізу» объектісі бойынша «ГИМАТС транс» ЖШС-нің жұмыстарды қалпына келтіру арқылы жалпы сомасы 11 477,3 мың теңге мөлшеріндегі қаржылық бұзушылықтарды жоюды қамтамасыз ету;

3.4) **2026 жылғы 18 қыркүйекке** дейінгі мерзімде 206109 «Жергілікті бюджетке түсетін басқа да салықтық емес түсімдер» БСК бойынша негізсіз төленген іссапар шығыстары мен ел ішінде қызметтік іссапарларға жұмсалған шығыстардың жалпы сомасы 114,8 мың теңгені бюджет кірісіне өтеуді қамтамасыз ету;

3.5) **2026 жылғы 18 қыркүйекке** дейінгі мерзімде 206109 «Жергілікті бюджетке түсетін басқа да салықтық емес түсімдер» БСК бойынша негізсіз төленген 231,6 мың теңге мөлшеріндегі міндеттерді қоса атқарғаны үшін қосымша ақыны бюджет кірісіне өтеуді қамтамасыз ету;

4. «Жезқазған қаласының экономика және қаржы бөлімі» мемлекеттік мекемесінің басшысына:

4.1) **2026 жылғы 18 қыркүйекке** дейінгі мерзімде мемлекеттік аудит нәтижелерін және бюджет және өзге де Қазақстан Республикасының заңнамасын бұзушылықтарға жол берген Бөлімнің лауазымды тұлғаларының

тәртіптік жауапкершілігі мәселесін қарау **тапсырылады.**

5. «Жезқазған қаласының жер қатынастары, сәулет және қала құрылысы бөлімі» мемлекеттік мекемесінің басшысына:

5.1) **2026 жылғы 30 қарашаға** дейінгі мерзімде «Азаматтарға арналған үкімет» мемлекеттік корпорациясы» КЕАҚ арқылы іске асырылатын функцияларды алып тастау бөлігінде ережеге өзгерістер енгізу **ұсынылады;**

Тапсырылады:

5.2) **2026 жылғы 18 қыркүйекке** дейінгі мерзімде мемлекеттік аудит нәтижелерін және Қазақстан Республикасының бюджет және өзге де заңнамасын бұзушылықтарға жол берген Бөлімнің лауазымды тұлғаларының тәртіптік жауапкершілігі мәселесін қарау.

6. «Жезқазған қаласының тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық бөлімі» мемлекеттік мекемесінің басшысына:

6.1) **2026 жылғы 18 қыркүйекке** дейінгі мерзімде мемлекеттік аудит нәтижелерін және Қазақстан Республикасының бюджет және өзге де заңнамасын бұзушылықтарға жол берген Бөлімнің лауазымды тұлғаларының тәртіптік жауапкершілігі мәселесін қарау;

6.2) **2026 жылғы 18 қыркүйекке** дейінгі мерзімде 206109 «Жергілікті бюджетке түсетін басқа да салықтық емес түсімдер» БСК бойынша негізсіз төленген 6 265,7 мың теңге мөлшеріндегі міндеттерді қоса атқарғаны үшін төлемді бюджет кірісіне өтеуді қамтамасыз ету;

6.3) **2026 жылғы 15 желтоқсанға** дейінгі мерзімде 206109 «Жергілікті бюджетке түсетін басқа да салықтық емес түсімдер» БСК бойынша орындалмаған жұмыстар көлемінің 94 330,3 мың теңге жалпы сомасын бюджет кірісіне өтеуді қамтамасыз ету **тапсырылады.**

7. «Жезқазған қаласының құрылыс бөлімі» мемлекеттік мекемесінің басшысына:

7.1) **2026 жылғы 18 қыркүйекке** дейінгі мерзімде мемлекеттік аудит нәтижелерін және Қазақстан Республикасының бюджет және өзге де заңнамасын бұзушылықтарға жол берген Бөлімнің лауазымды тұлғаларының тәртіптік жауапкершілігі мәселесін қарау;

7.2) **2026 жылғы 30 қарашаға** дейінгі мерзімде «Жезқазған қаласының шаруашылық-ауыз сумен жабдықтау тазарту құрылыстарын реконструкциялау (3-кезең), 2-түзету» жобасы бойынша жалпы сомасы 398 812,4 мың теңгені құрайтын орындалмаған құрылыс-монтаж жұмыстарының көлемін қалпына келтіруді қамтамасыз ету;

7.3) **2026 жылғы 30 қарашаға** дейінгі мерзімде «Жезқазған қаласы, Алашахан көшесі, 34Л мекенжайы бойынша тұрғын үй құрылысы» (байланыстыру) жобасы бойынша сыртқы инженерлік желілер мен абаттандыруды қоспағанда, жалпы сомасы 227 876,9 мың теңгені құрайтын орындалмаған құрылыс-монтаж жұмыстарының көлемін қалпына келтіруді қамтамасыз ету **тапсырылады.**

8. «Жезқазған қаласының тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық бөлімі Жезқазған қаласы әкімдігінің мәдениет және демалыс парктөрін басқару»

КМҚК басшысына Жезказған:

8.1) **2026 жылғы 30 қарашаға** дейінгі мерзімде Кәсіпорынды дамыту жоспарын әзірлеу;

8.2) **2026 жылғы 30 қарашаға** дейінгі мерзімде Кәсіпорынның Жарғысына бір мезгілде коммуналдық мемлекеттік қазыналық кәсіпорынға және шаруашылық жүргізу құқығындағы мемлекеттік кәсіпорынға тән, өзара қайшы келетін ережелерді алып тастау бөлігінде өзгерістер енгізу **ұсынылады.**

8.3) **2026 жылғы 18 қыркүйекке** дейінгі мерзімде мемлекеттік аудит нәтижелерін және бюджет және Қазақстан Республикасының өзге де заңнамасын бұзушылықтарға жол берген Кәсіпорынның лауазымды тұлғаларының тәртіптік жауапкершілігі мәселесін қарау **тапсырылады.**

3.4. Қосымша:

- жиынтық кесте _ парақта;
- аудиторлық іс-шара барысында анықталған жүйелік кемшіліктердің кестесі _ парақта;
- «Жезқазған қаласының тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық бөлімі» ММ-де анықталған бұзушылықтар туралы ақпарат _ парақта.

**Ұлытау облысы бойынша
тексеру комиссиясының мүшесі**

Нуркенов А.О.

**Ұлытау облысы бойынша
тексеру комиссиясының мүшесі**

Тұрлыбекұлы Е.

Аппарат басшысының м.а.

Құдайберген Е.Б.